EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 4.9.2024.
COM(2024) 388 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

o sveukupnom funkcioniranju službenih kontrola provedenih u državama članicama (2022.) kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja

{SWD(2024) 208 final}

Sadržaj

Sažetak 4
Uvod 5

Dio 1.
Službene kontrole koje su države članice provele 2022. 7

1.1.
Opći pregled 8

1.2.
Godišnja izvješća država članica 13

1.3.
Organizacija i provedba sustava službenih kontrola 14

1.4.
Mjere poduzete kako bi se osiguralo djelotvorno funkcioniranje VNPK-a 16

1.4.1.
Mjera kojom se osigurava usklađenost subjekata 17

1.4.2.
Mjere izvršavanja koje poduzimaju nacionalna tijela 18

1.4.3.
Mjere poduzete radi osiguravanja djelotvornog funkcioniranja sustava službenih kontrola 20

Dio 2.
Službene kontrole koje je Komisija provela u državama članicama 2022. 22

2.1.
Revizije i kontrole 23

2.2.
Preporuke 25

2.3.
Najvažniji podaci o kontrolama koje je Komisija provela 2022. 26

2.4.

Sustavno praćenje provedbe preporuka iz revizija 29

2. 4.1.
Opće naknadne revizije 30

2.4.2.
Izvršenje 31
Zaključci 32

Izjava o ograničenju odgovornosti

Europska komisija objavljuje ovo izvješće u skladu s člankom 114. Uredbe (EU) 2017/625 ([1]). Ovim se izvješćem nastoji poboljšati javna dostupnost informacija o službenim kontrolama koje države članice provode u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, zdravlja životinja i bilja, dobrobiti životinja, ekološke poljoprivrede i sustava kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode i o s njima povezanim kontrolama Komisije.

Za pravno obvezujuće tumačenje prava Unije nadležan je isključivo Sud Europske unije.

Cilj nam je osigurati pravodobnost i točnost tih informacija. Upozori li nas se na pogreške, nastojat ćemo ih ispraviti.

Materijal upotrijebljen u ovom izvješću

- općenite je prirode i ne odnosi se na konkretne okolnosti povezane s bilo kojim pojedincem ili subjektom,
- nije nužno sveobuhvatan, potpun, točan ili ažuran, i
- djelomično je pribavljen od nacionalnih tijela u državama članicama, nad kojima Komisija nema kontrolu i za koja ne može preuzeti odgovornost.

Neki podaci ili informacije u ovom izvješću možda su stvoreni ili strukturirani u datotekama ili formatima koji sadržavaju pogreške.

([1]) Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja.

Sažetak

Ovim je izvješćem obuhvaćeno sveukupno funkcioniranje službenih kontrola u državama članicama i Komisijinih kontrolnih aktivnosti provedenih u 2022. Tim se kontrolama nastoji osigurati visoka razina zdravstvene zaštite i povjerenja u prehrambenom lancu, od polja do stola. Bitne su kako bi se provjerilo ispunjavaju li subjekti zakonske zahtjeve kako bi se potrošači u EU-u mogli pouzdati u sigurnost hrane koju konzumiraju. Neophodne su i za neometanu sigurnu trgovinu hranom, životinjama i biljem unutar i izvan EU-a.

Nacionalna tijela odgovorna su za obavljanje službenih kontrola. Ako subjekti u prehrambenom lancu nisu usklađeni s primjenjivim zakonodavstvom, tijela se moraju pobrinuti da subjekti ispune te zahtjeve i svoje obveze.

Ukupno je 16,4 milijuna subjekata 2022. bilo obuhvaćeno službenim kontrolama, a nacionalna su tijela provela otprilike pet milijuna službenih kontrola tih subjekata. Na temelju tih kontrola utvrđeno je 1,2 milijuna slučajeva neusklađenosti, zbog čega je izrečeno nešto više od 475 000 administrativnih sankcija i poduzeto 12 000 sudskih postupaka.

Komisija provjerava obavljanje službenih kontrola i aktivnosti izvršavanja u državama članicama.

Komisijine kontrole pokazuju da su nacionalna tijela općenito uspostavila sustave za praćenje i osiguranje usklađenosti subjekata sa zahtjevima EU-a te poduzimanje mjera u slučaju neusklađenosti. U nekim državama članicama Komisija je utvrdila nedostatke u sustavima službenih kontrola, što znači da su potrebna poboljšanja. U tim slučajevima Komisija izdaje preporuke nacionalnim tijelima.

Komisija sustavno prati provedbu preporuka i prema potrebi se koristi drugim instrumentima za izvršavanje. Osim toga, Komisija podupire države članice pružanjem tehničke pomoći i organiziranjem osposobljavanja u okviru inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu” i tehničkih sastanaka mreža stručnjaka.

Od 2020. nacionalna tijela izvješćuju o rezultatima svojih kontrola u usklađenom elektroničkom formatu. Međutim, neke države članice još nisu uspjele dostaviti sve podatke u traženom formatu.

Uvod

Cilj je EU-a osigurati visoku razinu zaštite i povjerenja u područjima sigurnosti hrane i hrane za životinje, zdravlja životinja i bilja, dobrobiti životinja, ekološke poljoprivrede i sustavâ zemljopisnog podrijetla (zaštićena oznaka izvornosti (ZOI), zaštićena oznaka zemljopisnog podrijetla (ZOZP) i zajamčeno tradicionalni specijaliteti (ZTS). Stanovnici EU-a s pravom očekuju visoke standarde u svim navedenim područjima.

U EU-u je uspostavljen sveobuhvatan pravni okvir kako bi se osigurale dosljedne kontrole u cijelom lancu hrane i hrane za životinje, od polja do stola, te odgovarajuće praćenje, a pritom očuvala djelotvornost jedinstvenog tržišta i trgovine s trećim zemljama. Za potrebe ovog izvješća upućivanja na države članice EU-a i statistički podaci uključuju Ujedinjenu Kraljevinu u vezi sa Sjevernom Irskom ([2]).

Jedan je od temelja EU-ove integrirane politike o sigurnosti hrane od polja do stola da svaka država članica mora imati djelotvoran sustav službenih kontrola utemeljen na Uredbi o službenim kontrolama ([3]). Svrha mu je provjera i, po potrebi, izvršavanje usklađenosti subjekata sa standardima EU-a u cijelom lancu hrane i hrane za životinje. Države članice moraju izraditi višegodišnje nacionalne planove kontrole (VNPK-i) koji obuhvaćaju sva područja uređena zakonodavstvom EU-a o poljoprivredno-prehrambenom lancu.

Komisija ima važnu ulogu u cjelokupnom okviru kontrola na razini EU-a ([4]) te provodi kontrole (uključujući revizije) u državama članicama kako bi provjerila ispunjavaju li njihova nacionalna tijela svoje obveze.

([2]) U skladu sa Sporazumom o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, a posebno člankom 5. stavkom 4. Windsorskog okvira (vidjeti Zajedničku izjavu br. 1/2023 Unije i Ujedinjene Kraljevine u Zajedničkom odboru osnovanom Sporazumom o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju od 24. ožujka 2023., SL L 102, 17.4.2023., str. 87.) u vezi s Prilogom 2. tom okviru.

([3]) Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja.

([4]) Članak 116. Uredbe (EU) 2017/625.

Države članice Komisiji moraju podnositi godišnja izvješća ([5]) o provedbi službenih kontrola u skladu sa svojim VNPK-om.

Komisija izrađuje izvješće ([6]) o funkcioniranju službenih kontrola u državama članicama, uzimajući u obzir:

- godišnja izvješća koja podnose nacionalna tijela o svojim kontrolnim aktivnostima i
- rezultate kontrola koje je Komisija provela u državama članicama.

Ovim je izvješćem obuhvaćena 2022. Sastoji se od pregleda:

- godišnjih izvješća država članica za 2022.,
- službenih kontrola koje su države članice provele 2022. i
- Komisijina praćenja i mjera izvršavanja te podrške koju je pružila nacionalnim tijelima.

U izvješću su kompilirani podaci koje su nacionalna tijela dostavila za 2022. Na temelju tih podataka s vremenom će se iskristalizirati trendovi povezani s kontrolama i slučajevima neusklađenosti.

Grafički prikazi službenih nacionalnih kontrola temelje se na objedinjenim podacima država članica za 2022.

Budući da su se zahtjevi za izvješćivanje od 2020. promijenili, neke države članice nisu uspjele dostaviti sve podatke za 2022. u dovoljno detaljnom obliku. Stoga je usporedivost grafičkih prikaza ograničena jer su neke države članice dostavile objedinjene podatke koji nisu raščlanjeni prema potrebnim potkategorijama.

Uz izvješće je priložen radni dokument službi([7]) u kojem se navodi više pojedinosti o kontrolama i revizijama koje su proveli nacionalna tijela i Komisija u sektorima prehrambenog lanca obuhvaćenima Uredbom o službenim kontrolama.

([5]) Članak 113. stavak 1. Uredbe (EU) 2017/625.

([6]) Članak 114. Uredbe (EU) 2017/625.

([7]) Radni dokument službi Komisije (SWD(2024) 208 final) uz Izvješće Komisije o sveukupnom funkcioniranju službenih kontrola provedenih u državama članicama 2022. kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje te pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja.

Dio 1.

Službene kontrole koje su države članice provele 2022.

1.1. Opći pregled

Hrana se proizvodi i distribuira „od polja do stola” u brojnim lancima koji obuhvaćaju širok spektar poslovnih sektora i aktivnosti ([8]).

Tablica 1 sadržava pregled rezultata službenih kontrola provedenih 2022. u državama članicama.

Tablica 1: Službene kontrole provedene 2022. – podaci

Svi subjekti u prehrambenom lancu	Provedene službene kontrole	Utvrđeni problemi neusklađenosti	Primijenjene administrativne kazne	Pokrenut sudski postupak
16 414 273	**5 010 943**	**1 205 443**	**476 160**	**12 182**

Slika 1 prikazuje raščlambu službenih kontrola koje su države članice provele u cijelom prehrambenom lancu, „od polja do stola” ([9]). Prikazani su broj subjekata, provedene službene kontrole, utvrđeni slučajevi neusklađenosti i izrečene administrativne kazne, raščlanjeni po kategoriji ili aktivnosti u prehrambenom lancu ([10]).

U tablici 2 u apsolutnim brojevima prikazuje se pet vodećih sektora prehrambenog lanca po broju subjekata, provedenim službenim kontrolama, utvrđenim slučajevima neusklađenosti i izrečenim administrativnim kaznama. U radnom dokumentu službi priloženom ovom izvješću te su brojke dodatno raščlanjene po svim područjima prehrambenog lanca.

([8]) Vidjeti publikaciju Eurostat – ključni podaci o europskom prehrambenom lancu za 2022., koja sadržava odabrane podatke o sektoru poljoprivrede i ribarstva EU-a i širem lancu „od polja do stola”.

([9]) Slika ne uključuje kontrole povezane sa zdravljem bilja (npr. izdavanje biljnih putovnica i stavljanje oznake ISPM15 na drvenu ambalažu kako bi se pokazalo da je tretirana radi sprečavanja širenja insekata, sjemena i gljivica), stavljanjem sredstava za zaštitu bilja na tržište i održivom uporabom pesticida izvan poljoprivrede.

([10]) Nacionalna tijela ne moraju izvijestiti o broju aktivnih subjekata u području prijevoza životinja. Podaci zatraženi za službene kontrole i slučajeve neusklađenosti za klaonice i objekte za obradu divljači mogu se izraziti kao broj trupova ili kao masa, stoga se ne može upotrijebiti ukupan broj.

Slika 1: Službene kontrole koje su države članice provele 2022.

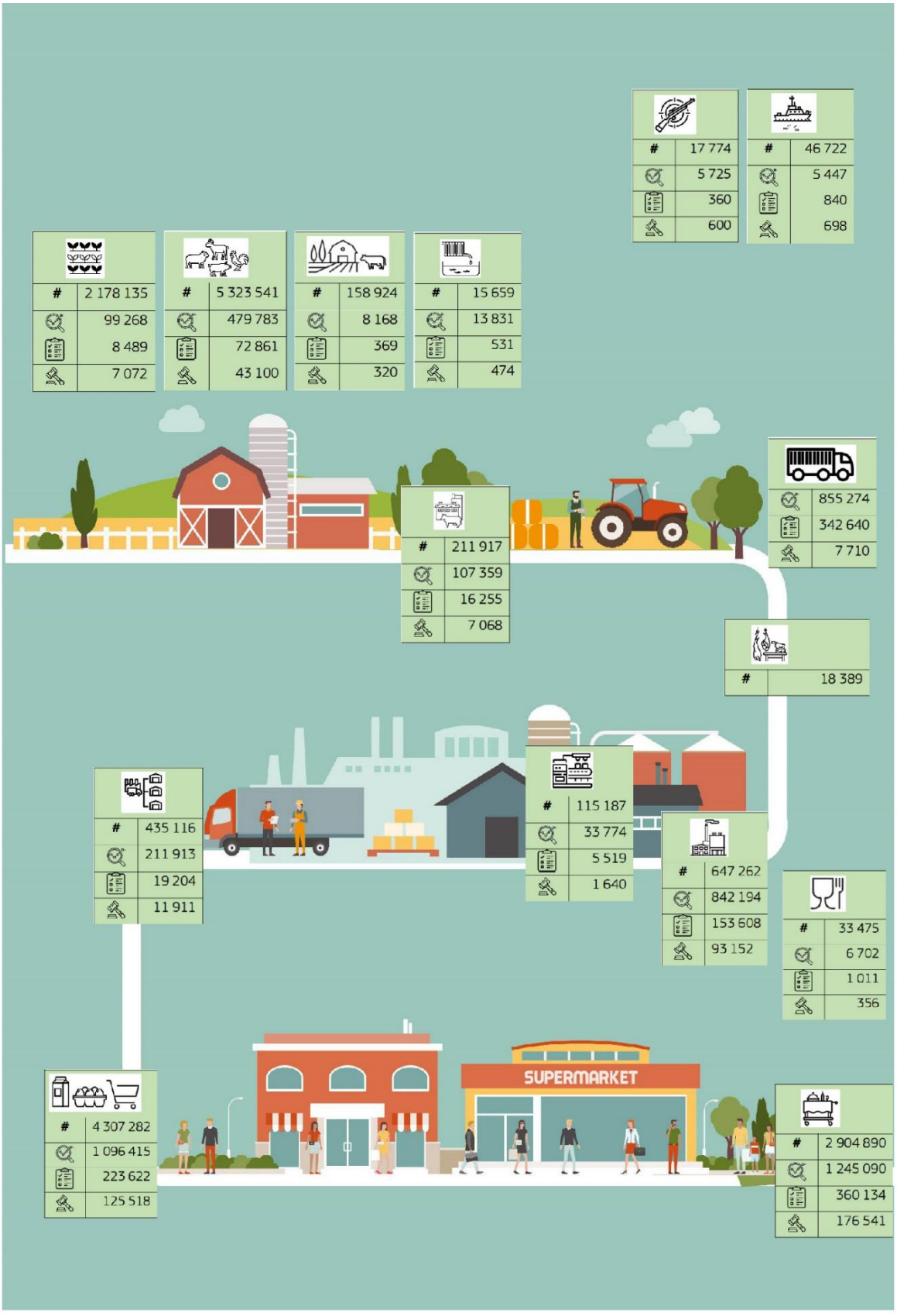

	Poljoprivreda – bilje	#	Broj subjekata
	Poljoprivreda – životinje		Broj službenih kontrola
	Poljoprivreda – miješano		Broj problema neusklađenosti
	Akvakultura		Broj administrativnih kazni
	Ribolov		
	Lov		
	Hrana za životinje		
	Prijevoz životinja		
	Klaonice i obrada divljači		
	Proizvodnja hrane		
	Prerada nusproizvoda životinjskog podrijetla		
	Distribucija hrane		
	Veleprodaja i maloprodaja		
	Priprema i usluživanje hrane		
	Proizvođači materijala koji dolaze u dodir s hranom		

Tablica 2: Službene kontrole 2022. – pet vodećih sektora

Subjekti	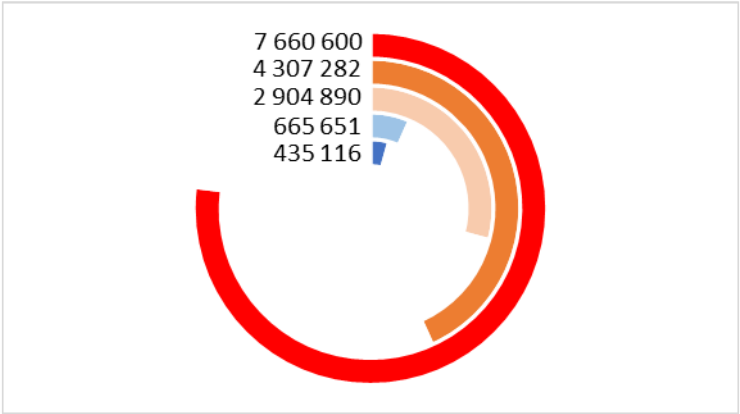	Poljoprivreda	7 660 600
		Veleprodaja hrane	4 307 282
		Priprema i usluživanje hrane	2 904 890
		Proizvodnja hrane	665 651
		Distribucija hrane	453 116
Službene kontrole	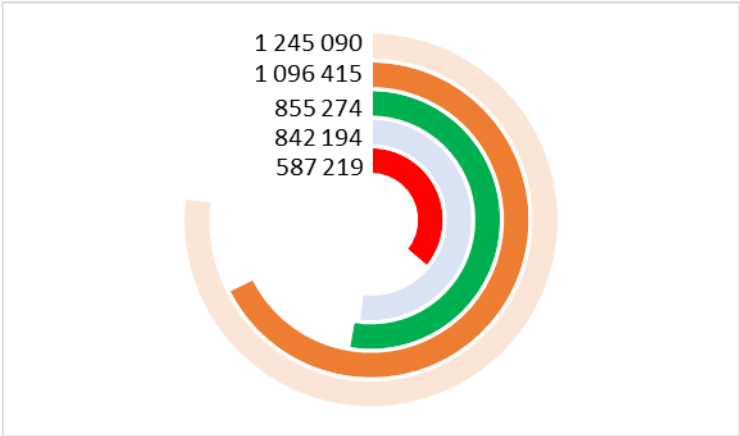	Priprema i usluživanje hrane	1 245 090
		Veleprodaja hrane	1 096 415
		Prijevoz životinja	855 274
		Proizvodnja hrane	842 194
		Poljoprivreda	587 219
Problemi neusklađenosti	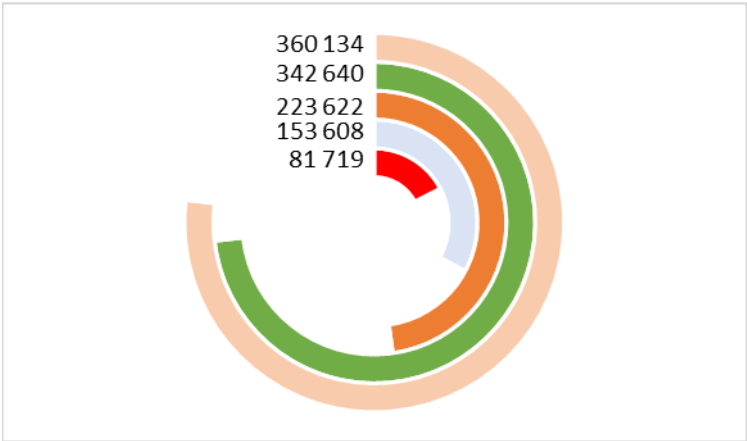	Priprema i usluživanje hrane	360 134
		Prijevoz životinja	342 640
		Veleprodaja hrane	223 622
		Proizvodnja hrane	153 608
		Poljoprivreda	81 719

Administrativne kazne

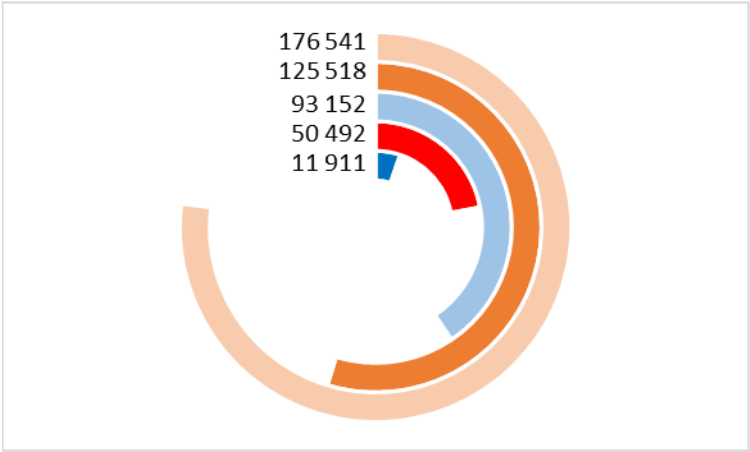

Priprema i usluživanje hrane	176 541
Veleprodaja hrane	125 518
Proizvodnja hrane	93 152
Poljoprivreda	50 492
Distribucija hrane	11 911

1.2.
Godišnja izvješća država članica

To je bilo tek treći put da nacionalna tijela koriste novi format izvješćivanja. Neka od njih još su imala problema s kompiliranjem podataka u traženom formatu. To znači da usporedbe podataka dostavljenih za 2020., 2021. i 2022. možda nisu pouzdane. Prelazak na novi format isto tako otežava usporedbu podataka prije 2020. s podacima nakon 2020. Stoga je još uvijek prerano za usporedbu godišnjih podataka na razini EU-a.

Države članice pozivaju se da dostave procjene ukupne usklađenosti i djelotvornosti sustava kontrole. Međutim, nacionalna tijela dostavila su manje informacija za 2022. nego što je to bilo predviđeno u dokumentu sa smjernicama ([11]).

Kad je riječ o dobrobiti životinja na poljoprivrednim gospodarstvima i za vrijeme prijevoza, Uredbom o službenim kontrolama propisano je da godišnja izvješća moraju sadržavati analizu najtežih slučajeva neusklađenosti. Takva bi analiza trebala biti temelj za nacionalni akcijski plan za sprečavanje ili smanjenje njihove pojave u sljedećim godinama ([12]). Kao ni 2020. i 2021., nacionalna tijela uglavnom nisu dostavila ni takvu analizu ni akcijske planove. Stoga Komisija nije mogla pripremiti traženi sažetak o dobrobiti životinja.

Nacionalna tijela dostavila su samo vrlo ograničene podatke o kontrolama usmjerenima na prijevarne i obmanjujuće prakse.

([11]) Obavijest Komisije o smjernicama za popunjavanje standardnog predloška obrasca

([12]) Članci 151., 152., 154., 156., 157. i 158. Uredbe (EU) 2017/625.

1.3.
Organizacija i provedba sustava službenih kontrola

Države članice uspostavile su sustave službenih kontrola kako bi provjeravale primjenjuju li svi subjekti u prehrambenom lancu pravni okvir.

Nacionalna tijela u VNPK-ima opisuju strukturu svojih sustava kontrole i svoje strateške ciljeve.

Komisija u smjernicama za izradu godišnjih izvješća poziva nacionalna tijela da:

- opišu sva ažuriranja organizacije sustava službenih kontrola,
- uvrste tablicu s rezultatima pokazatelja uspješnosti koji se koriste za mjerenje strateških ciljeva, i
- dodaju izjavu o ukupnoj usklađenosti i djelotvornosti sustava službenih kontrola na temelju analize i sinteze rezultata sustavâ kontrole, njihovih ciljeva i pokazatelja uspješnosti.

Neke države članice ponavljaju opis svojih sustava kontrole u godišnjem izvješću, što su informacije koje su već dostupne u njihovu VNPK-u.

Izjave o ukupnoj usklađenosti i djelotvornosti uglavnom su vrlo ograničene. Opisi se kreću od zadovoljavajućih do navođenja postotka subjekata koji podliježu kontrolama sa slučajevima neusklađenosti (ili bez njih).

Deset država članica navelo je podatke o ciljevima i rezultatima. Njih osam učinilo je to u obliku pregleda rezultata pokazatelja. Ti su pokazatelji ponekad ograničeni na broj obavljenih službenih kontrola i uzetih uzoraka.

Izvješća nekih država članica ne sadržavaju podatke svih tijela koja sudjeluju u službenim kontrolama u prehrambenom lancu.

Ovo su neki od uspješnih primjera iz prakse:

- latvijska tijela navela su pokazatelj uspješnosti službenika,
- belgijska tijela definiraju javna godišnja izvješća na temelju rezultata službenih kontrola,

- danska tijela koriste broj slučajeva bolesti koje se prenose hranom, a uzrokovane su salmonelom, te broj povučenih proizvoda.

Nekoliko država članica izjavilo je da se broj provedenih kontrola ponovno povećao u odnosu na prethodne godine nakon postupnog ukidanja mjera za suzbijanje pandemije bolesti COVID-19. Druge države članice i dalje izvješćuju o negativnim posljedicama pandemijskih mjera koje im otežavaju da u potpunosti provedu planirane kontrole.

Među ostalim čimbenicima koji su negativno utjecali na programe inspekcije nacionalna tijela navela su nedostatne resurse (osoblje, financijska sredstva i oprema), kontinuirane probleme sa zdravljem životinja (npr. afrička svinjska kuga i influenca ptica) i bilja, Brexit i rat u Ukrajini.

1.4.
Mjere poduzete kako bi se osiguralo djelotvorno funkcioniranje VNPK-a

Cilj je VNPK-a osigurati da se službene kontrole provode na temelju rizika i učinkovito u cijelom poljoprivredno-prehrambenom lancu te u skladu s Uredbom o službenim kontrolama.

Kad se službenim kontrolama utvrdi neusklađenost, nadležna tijela moraju poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da će dotični subjekt ispraviti neusklađenost i kako bi se spriječili novi slučajevi neusklađenosti ([13]).

Osim toga, nacionalna tijela moraju provjeravati djelotvornost sustava službenih kontrola i poduzimati potrebne mjere kako bi se ispravili svi utvrđeni nedostaci ([14]).

([13]) Članak 138. Uredbe (EU) 2017/625.

([14]) Članak 12. stavci 2. i 3. Uredbe (EU) 2017/625.

1.4.1.
Mjera kojom se osigurava usklađenost subjekata

Većina država članica (njih 18) izvijestila je o mjerama koje su poduzele kako bi osigurale usklađenost subjekata. U slučaju njih šest informacije su ograničene na klasične mogućnosti izvršavanja pravila kao što su upozorenja, kazne i pravni postupci.

U ostalim izvješćima navode se informacije o mjerama kao što su informativne kampanje te pružanje smjernica i osposobljavanja subjektima kako bi bili usklađeni s pravilima o sigurnosti hrane.

Ovo su neki od dobrih primjera:

- danska tijela primjenjuju digitalne alate i rješenja, kao što su alat za upravljanje rizikom za subjekte u prehrambenom sektoru i alat za provjeru ispravne temperature skladištenja,
- mađarska tijela, osim o mjerama izvršavanja, izvješćuju o prvom pozitivnom učinku pristupa koji je više usmjeren na savjetovanje,
- u Belgiji subjekti koji su certificirani prema potvrđenim nacionalnim vodičima za samoprovjeru ispunjavaju uvjete za niže naknade i nad njima se rjeđe provode službene kontrole.

1.4.2.
Mjere izvršavanja koje poduzimaju nacionalna tijela

Nacionalna tijela moraju uspostaviti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće sankcije ([15]).

Nacionalna tijela primjenjuju razne metode izvršavanja, od izdavanja usmenih i pisanih upozorenja, preko zapljene i uništavanja robe, do (privremenog) oduzimanja ili ograničenja odobrenja subjekata. Kao odvraćajuća mjera izriču se upravne novčane kazne. Kao krajnja mjera pokreće se formalni sudski postupak.

U grafikonu 1 prikazan je broj administrativnih kazni izrečenih u različitim sektorima prehrambenog lanca. U grafikonu 2 prikazana je raščlamba po kategorijama, a u grafikonu 3 broj pravnih radnji poduzetih u svakoj kategoriji.

Grafikon 1: Administrativne kazne u 2022. po poslovnom sektoru

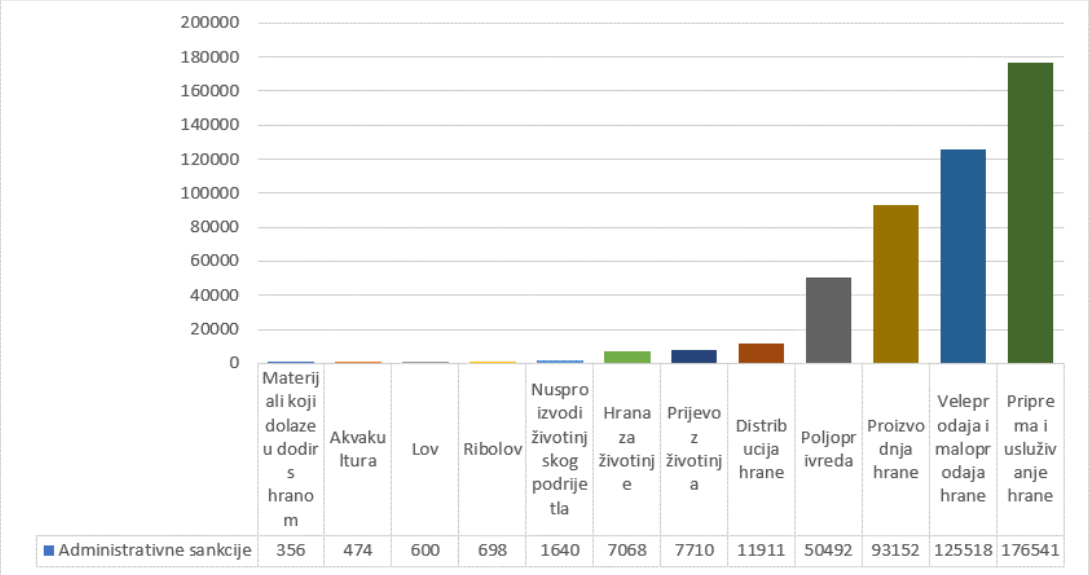

([15]) Članci 137., 138. i 139. Uredbe (EU) 2017/625.

Grafikon 2: Administrativne kazne u 2022. po kategoriji

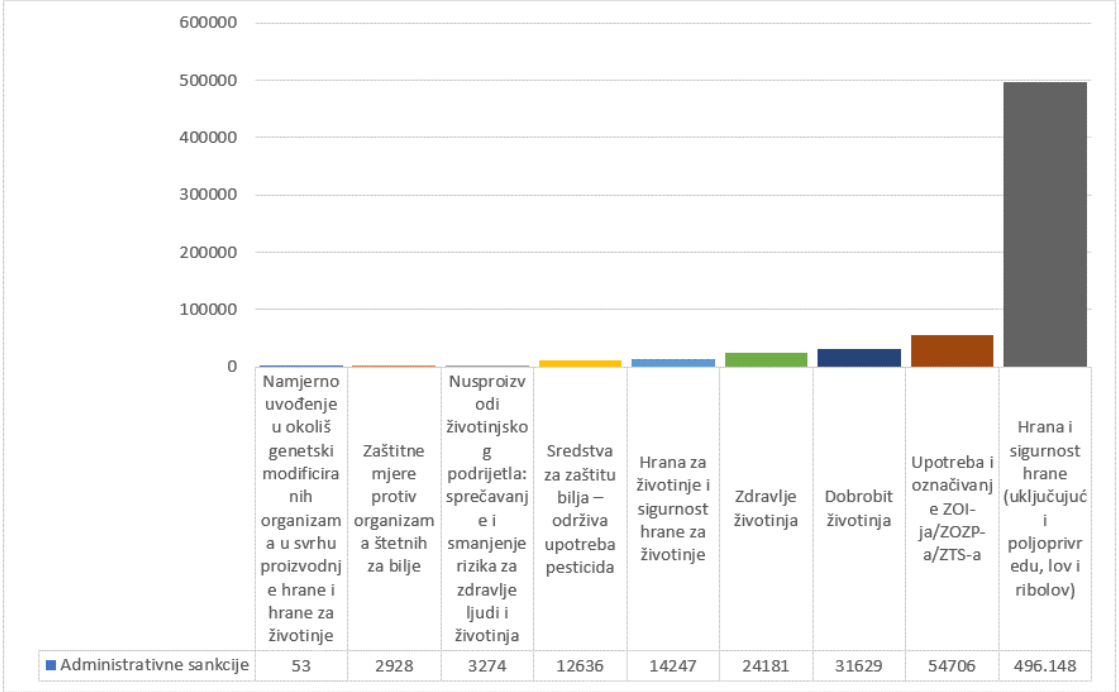

Grafikon 3: Sudski postupci pokrenuti 2022.

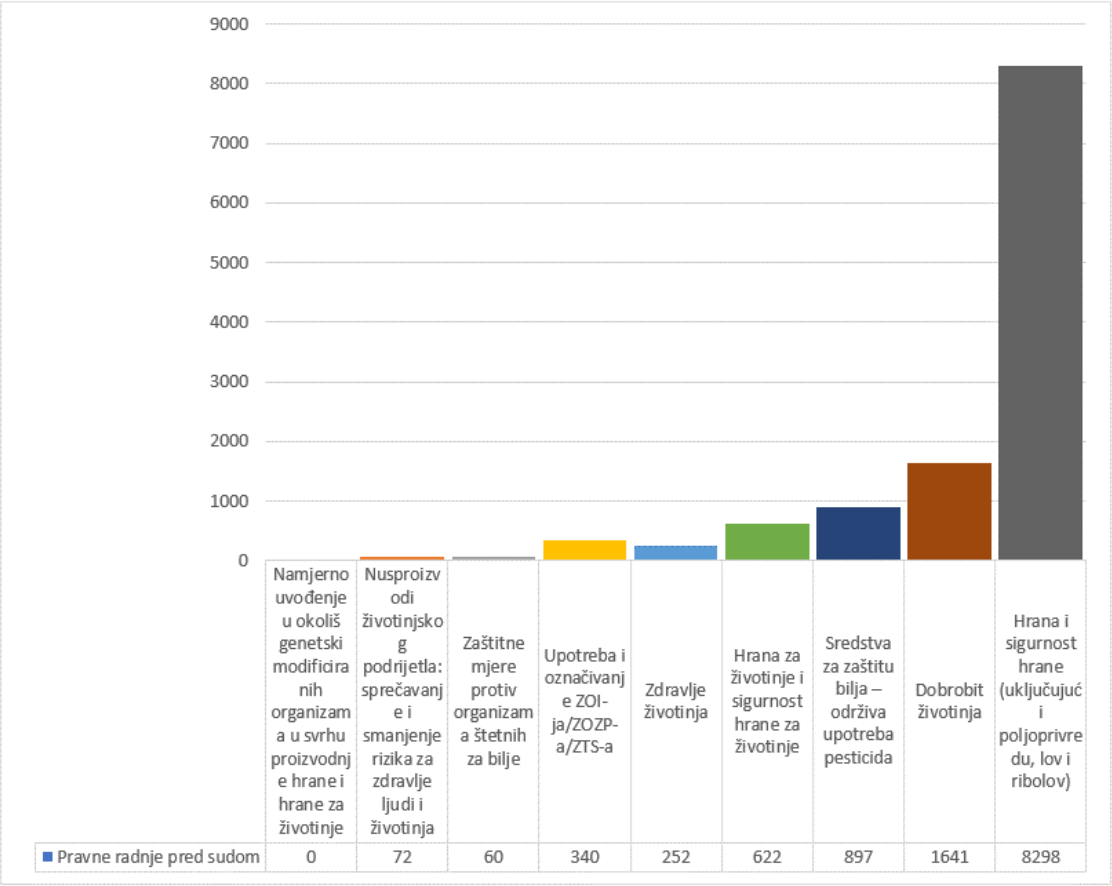

1.4.3.
Mjere poduzete radi osiguravanja djelotvornog funkcioniranja sustava službenih kontrola

Nacionalna tijela moraju imati postupke i/ili sustave za osiguravanje djelotvornosti i prikladnosti službenih kontrola. Da bi to postigla, moraju imati sljedeće ili pristup sljedećem:

- dovoljan broj članova osoblja s odgovarajućim kvalifikacijama i iskustvom,
- prikladne i propisno održavane objekte i opremu, i
- dostatne laboratorijske kapacitete za analizu, ispitivanje i dijagnosticiranje.

Nacionalna tijela moraju provoditi revizije vlastitih sustava kontrole (ili osigurati provedbu takvih revizija) i moraju uspostaviti postupke za verifikaciju kontrola ([16]) kako bi se osigurala usklađenost s propisima i djelotvornost sustava kontrole. To uključuje revizije bilo kojeg subjekta ili osobe kojoj je nacionalno tijelo delegiralo zadaće.

Podaci o jednom ili više tih aspekata navedeni su u 22 godišnja izvješća.

Informacije o programima osposobljavanja koji se nude osoblju ili koje ono pohađa te o revizijama i drugim metodama provjere kojima se ocjenjuje djelotvornost sustava službenih kontrola prilično su ograničene.

Kad je riječ o resursima:

- Češka je krajem godine izvijestila o nedostatku financijskih sredstava za laboratorijsku dijagnostiku, zbog čega su uzorkovanja i testiranja bila ograničena,
- Bugarska je navela trend smanjenja broja službenika, u kombinaciji s povećanjem broja osnovanih subjekata,
- Estonija je navela da su nedostatak stručnjaka i posljedično trajanje razdoblja evaluacije aktivnih tvari za zaštitu bilja i sredstava za zaštitu bilja i dalje problem.

Promjene postojećeg VNPK-a prijavilo je osam država članica. Kao razloge za promjene navele su sljedeće:

([16]) Članci 6. i 12. Uredbe (EU) 2017/625.

- bitnije promjene u strukturi, upravljanju ili poslovanju nadležnih tijela,
- novi zakonski propisi,
- godišnje ažuriranje ciljeva.

Dio 2.

Službene kontrole koje je Komisija provela u državama članicama 2022.

2.1.
Revizije i kontrole

Program revizije i analize za 2022. ([17]) bio je drugi u sklopu višegodišnjeg plana za razdoblje 2021. – 2025. U 2022. započelo je rješavanje nekoliko prioritetnih pitanja utvrđenih u višegodišnjem planu. Ono uključuje sljedeće:

- dobrobit teladi na kontrolnim postajama tijekom prijevoza unutar EU-a,
- dobrobit životinja na plovilima za prijevoz stoke,
- biljne putovnice koje se upotrebljavaju tijekom premještanja bilja, biljnih proizvoda i drugih predmeta unutar EU-a.

U 2022. provedeno je 120 provjera sustava službenih kontrola u državama članicama. U tablici 3 prikazana je raščlamba vrsta kontrola i primijenjena metodologija.

Tablica 3: Vrste kontrola i metodologija, 2022.

Vrsta revizije	Potpuno na daljinu	Djelomično na daljinu	Na lokaciji
Revizija	7	60	3
Analiza dokumenata	27		
Studija za utvrđivanje činjenica	4	1	9
Opće praćenje	4	3	2

Grafikon 2 prikazuje geografski opseg tih kontrola. Grafikon 4 prikazuje broj provedenih revizija po kategorijama kontrole.

([17]) Radni programi objavljuju se na internetskim stranicama Komisije

Slika 2: Opseg Komisijinih kontrola u 2022.

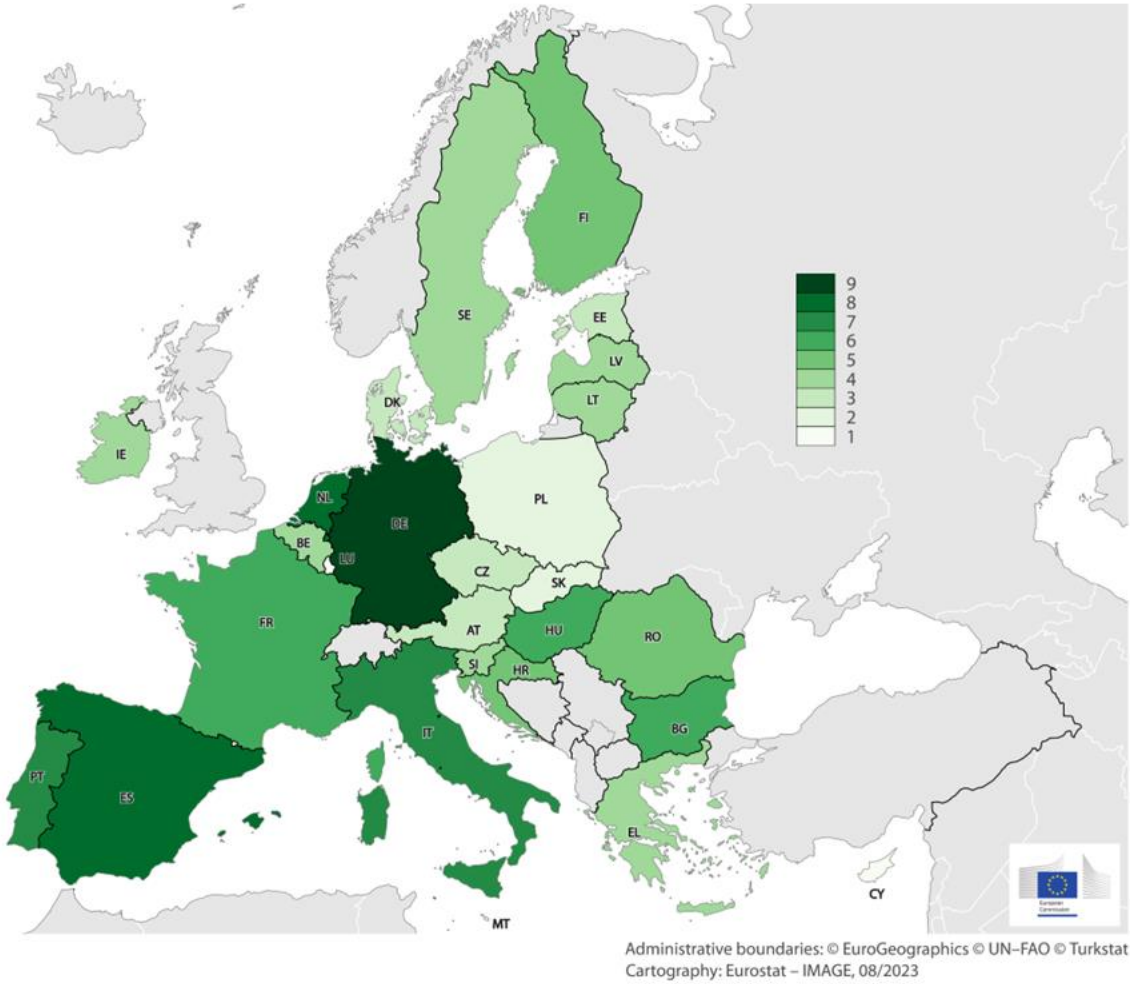

Grafikon 4: Provedene kontrole po kategorijama, 2022.

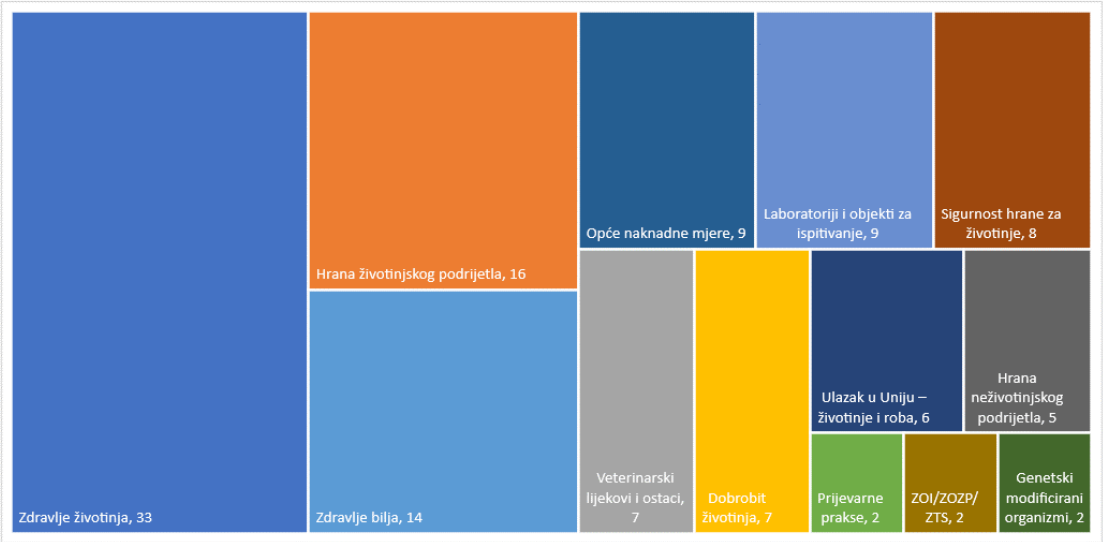

2.2. Preporuke

Na temelju kontrola provedenih 2022. izdane su ukupno 363 preporuke državama članicama. Grafikon 3 prikazuje pregled preporuka po sektoru. U radnom dokumentu službi priloženom ovom izvješću te su brojke dodatno raščlanjene po revidiranom području.

Grafikon 5: Preporuke izdane 2022. po sektoru

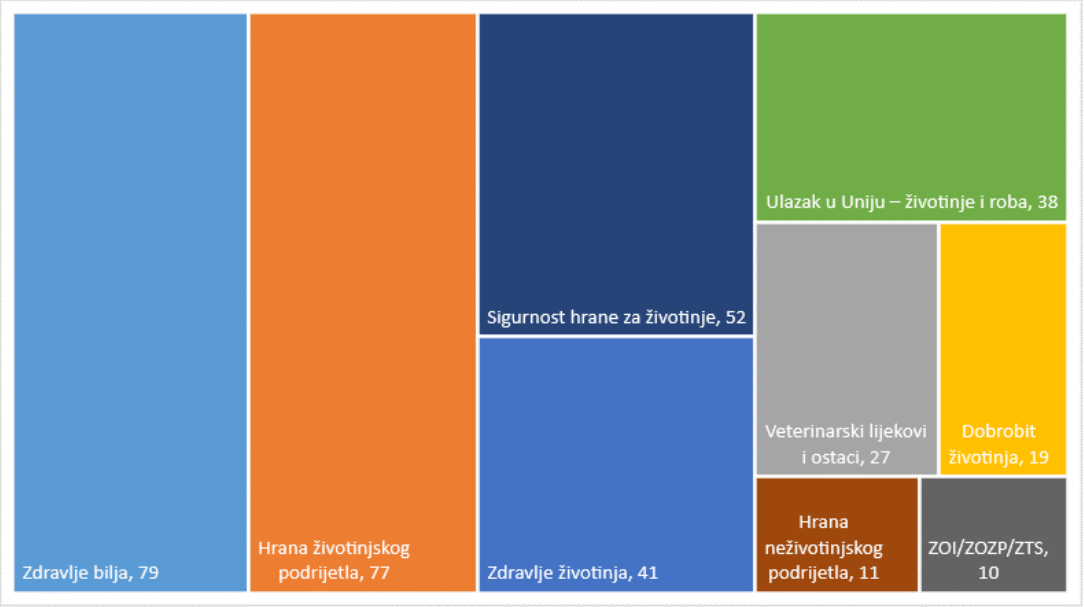

2.3.
Najvažniji podaci o kontrolama koje je Komisija provela 2022.

Hrana

Revizijama u sektoru **ribarstva** utvrđeni su problemi u registraciji malih ribarskih plovila, kontrolama iskrcajnih mjesta i povezanim djelatnostima te nedostatak kontrola plovila koja pristaju u drugim državama članicama. Primjena alternativnih metoda testiranja na histamin mogla bi narušiti pouzdanost i/ili valjanost rezultata testiranja.

Proširen je opseg naših revizija u sektoru **mesa**, počevši od klaonica stoke pa do klaonica svinja, ovaca i peradi. Utvrđeni su nedostaci u osposobljavanju i nadzoru službenih veterinara te u djelotvornosti kontrola u klaonicama s malim proizvodnim kapacitetom.

U sektoru **mlijeka i mliječnih proizvoda** utvrđeni su uobičajeni nedostaci u izvršavanju postupaka subjekata za ispitivanje sirovog mlijeka i provjeru toplinske obrade.

Revizijama **hrane neživotinjskog podrijetla** utvrđena je potreba za poboljšanjem registracije primarnih proizvođača pri provedbi službenih kontrola koje se temelje na riziku.

Genetski modificirani organizmi

Provedene su dvije studije za utvrđivanje činjenica u cilju prikupljanja informacija o provedbi kontrola i odredaba o organizmima i proizvodima, uključujući hranu i hranu za životinje koja sadržava proizvode dobivene novim genomskim tehnikama ([18]). Cilj je bio i utvrditi dobre primjere iz prakse i uobičajene prepreke ili poteškoće na koje se naišlo pri provedbi tih kontrola.

Hrana za životinje

([18]) Zakonodavstvo EU-a o GMO-ima doneseno je 2001. i 2003. Nove genomske tehnike su tehnike koje su se pojavile ili su razvijene od 2001.

Revizijama su utvrđena područja u kojima su potrebna poboljšanja u procjeni sustava analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka subjekata, provedbi odgovarajućih protokola uzorkovanja i službenih kontrola označivanja.

Zdravlje životinja

Kontrolama koje se provode nad mjerama za suzbijanje širenja **afričke svinjske kuge** utvrđene su poteškoće koje se odnose na rano otkrivanje te bolesti, biosigurnost i kontrole premještanja iz ograničenih zona.

U pogledu mjera poduzetih u vezi s **visokopatogenom influencom ptica** bilo je prostora za unaprjeđenje izrade kriznih planova i pripravnosti u područjima epidemioloških istraživanja i mehanizama za depopulaciju.

Rezultati kontrola za procjenu djelotvornosti provedbe programa iskorjenjivanja **bjesnoće** pokazali su da provedba programa općenito napreduje u skladu s ciljevima.

Nusproizvodi životinjskog podrijetla

Među područjima za koja je utvrđeno da ih je potrebno poboljšati su provjere nusproizvoda životinjskog podrijetla nastalih u prehrambenom sektoru, procjena sustava analize opasnosti i kritičnih kontrolnih točaka subjekata te provjere pogona za preradu.

Dobrobit životinja

Ishod projekta koji se bavio sustavima upravljanja kvalitetom za dobrobit životinja i upotrebom pokazatelja naveden je u sažetom izvješću. Zaključak je projekta da su potrebni univerzalno primjenjivi pokazatelji za mjerenje stanja ili promjena **dobrobiti životinja** na razini **poljoprivrednog gospodarstva**.

Kad je riječ o **dobrobiti životinja za vrijeme prijevoza**, pokrenuti su novi projekti za prijevoz odbijene teladi na dugim putovanjima te prijevoz životinja morskim plovilima u zemlje koje nisu članice EU-a.

Zdravlje bilja

Revizijama mjera poduzetih za ograničavanje širenja bakterije *Xylella fastidiosa* utvrđene su prepreke koje uzrokuju kašnjenja u provedbi potrebnih mjera iskorjenjivanja, posebno u ranim fazama kontrole izbijanja bolesti.

Na temelju nove serije revizija nacionalna tijela prilagodila su svoje sustave kontrola kako bi ispunila nove zahtjeve u pogledu biljnih putovnica.

Sredstva za zaštitu bilja

Fokus naših revizija i programa osposobljavanja bile su službene kontrole stavljanja na tržište i upotrebe sredstava za zaštitu bilja, održiva upotreba pesticida, integrirana zaštita bilja i uređaji za primjenu pesticida.

Ekološka proizvodnja i označivanje ekoloških proizvoda

Budući da je novo zakonodavstvo EU-a o ekološkoj proizvodnji na snazi tek od početka 2022. i uzimajući u obzir vrijeme potrebno za prelazak na nove zahtjeve, 2022. u državama članicama nisu se provodile revizije.

Zaštićena oznaka izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalni specijaliteti

Revizijom evaluacije uspostavljenog sustava službenih kontrola za ZOI-je i ZOZP-e u sektoru vina otkriveni su nedostaci u provjeri usklađenosti sa svim aspektima obuhvaćenima specifikacijama proizvoda pri provedbi kontrola nad proizvođačima.

Prijevarne i obmanjujuće prakse

Završen je projekt o mehanizmima koje su države članice uspostavile za borbu protiv prijevara u poljoprivredno-prehrambenom lancu, a njegov je ishod objavljen u sažetom izvješću. Osim toga, Komisija je objavila tehničko izvješće kako bi pružila potporu državama članicama u ispunjavanju pravnih zahtjeva EU-a u tom području.

Ulazak životinja i robe u EU

Rezultati revizija potvrdili su da države članice i dalje unapređuju svoje sustave i provode kontrole u tom području.

Ostaci veterinarskih lijekova i onečišćivača okoliša kod životinja i proizvoda životinjskog podrijetla

Rezultati procjena nacionalnih planova praćenja ostataka i osam provedenih revizija pokazali su usklađenost s pravilima.

Jedno zdravlje

Rezultati procjena nacionalnih planova u području antimikrobne otpornosti navedeni su u sažetom izvješću. Nalazi tog projekta trebali bi pomoći državama članicama da utvrde i produbе sinergije u kontekstu pristupa „jedno zdravlje”. Trebali bi im pomoći i da utvrde eventualne nedostatke i unaprijede postojeće planove.

2.4.
Sustavno praćenje provedbe preporuka iz revizija

2. 4.1.
Opće naknadne revizije

U skladu s trogodišnjim ciklusom revizija, 2022. provedeno je devet općih naknadnih revizija.

Tablica 4: Opće naknadne revizije provedene 2022.

Opće naknadne revizije:	

Sustavni pregled mjera koje su države članice poduzele za provedbu preporuka iz revizija i dalje je djelotvoran za rješavanje većine otkrivenih problema. Rezultati općih naknadnih revizija objavljeni su u profilima zemalja.

Do kraja prosinca 2022. nacionalna tijela poduzela su korektivne mjere ili su se na zadovoljavajući način obvezala da će većinu utvrđenih nedostataka otkloniti u prihvatljivom roku. Prema trogodišnjem kontinuiranom pokazatelju države su se obvezale na korektivne mjere za 93 % preporuka iz revizija provedenih u trogodišnjem razdoblju 2018. – 2020.

Za sve neprovedene preporuke nastavlja se praćenje u okviru općih naknadnih revizija.

2.4.2.
Izvršenje

Komisija je 2022. pokrenula postupak zbog povrede protiv Ujedinjene Kraljevine jer nije bila usklađena sa znatnim dijelovima Windsorskog okvira. Cilj je tog postupka zbog povrede ponovno uspostaviti usklađenost Ujedinjene Kraljevine s Okvirom u nizu ključnih područja, pri čemu je krajnji cilj zaštita zdravlja i sigurnosti građana EU-a ([19]).

Komisija 2022. nije uputila nijedan predmet Sudu EU-a u vezi s područjima pod službenim kontrolama obuhvaćenima ovim izvješćem.

([19]) Priopćenje za medije od 15. lipnja 2022.

Zaključci

Nacionalna tijela su i u 2022. ispunjavala svoju ulogu praćenja i provjeravanja usklađenosti subjekata u cijelom prehrambenom lancu s primjenjivim zahtjevima EU-a te u slučaju neusklađenosti poduzimala mjere izvršavanja.

Ograničenja uvedena zbog pandemije bolesti COVID-19 (iako se stanje postupno normaliziralo 2022.), broj članova osoblja i ograničenja resursa navedeni su kao razlozi zbog kojih nacionalna tijela nisu mogla u potpunosti provesti planirane programe.

Nacionalna tijela moraju dovršiti zadaće koje su potrebne za prilagodbu internih podatkovnih sustava kako bi se omogućilo rukovanje cjelovitim i dosljednim podacima u propisanom formatu. Komisija je izdala smjernice za izradu godišnjih izvješća; pridržavanjem tih smjernica trebala bi se povećati usporedivost dostavljenih podataka za 2023. i sljedeće godine.

Godišnja izvješća poboljšala bi se i kad bi nacionalna tijela uključivala izjave o ukupnoj usklađenosti, ukupnoj djelotvornosti svojih sustava službenih kontrola i njihovoj prikladnosti za postizanje ciljeva Uredbe o službenim kontrolama ([20]).

U godišnjim izvješćima o službenim kontrolama dobrobiti životinja ubuduće treba bolje analizirati glavne slučajeve neusklađenosti i nacionalne akcijske planove za njihovo sprečavanje.

Rezultati službenih kontrola koje provode države članice i kontrola nacionalnih tijela koju provodi Komisija pokazuju da su uspostavljeni sustavi kontrole i da se njima osigurava razina usklađenosti koja je kompatibilna sa zahtjevima u području sigurnosti hrane i hrane za životinje i zdravim unutarnjim tržištem EU-a. Bez obzira na to, Komisijinim kontrolama ipak su utvrđeni nedostaci te se ističe da ima prostora za poboljšanja.

Komisijino sustavno praćenje provedbe preporuka iz revizija pokazuje da nacionalna tijela u pravilu poduzimaju korektivne mjere kako bi otklonila utvrđene nedostatke.

Komisija surađuje s nacionalnim tijelima i nastavlja ih podupirati u kontinuiranom poboljšavanju sustava službenih kontrola putem mreža nacionalnih stručnjaka i inicijative „Bolja izobrazba za sigurniju hranu”.

([20]) Uredba (EU) 2017/625